

The background of the book cover features a close-up of a woman's face in the upper right corner, looking down. Below her, a vast landscape unfolds under a sunset sky with soft orange and blue hues. In the foreground, a white sheep stands on a grassy hill, looking out over a valley with rolling green hills and a stone wall. The title 'CATHERINE COOKSON' is centered in a large, elegant, serif font with a pinkish-red color.

CATHERINE COOKSON

*Jinnie,
läkkisepän tytär*

Jinnie, läkkisepän tytär

Catherine Cookson

Jinnie, läkkisepän tytär

*Translated by
Inkeri Pitkänen*

SAGA Egmont

Jinnie, läkkisepän tytär

Translated by

Inkeri Pitkänen

Original title

The Tinker's Girl

Cover image: Shutterstock

Copyright © 1994, 2021 Catherine Cookson and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788728240373

1. POD edition

All rights reserved.

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com – a part of Egmont, www.egmont.com

ENSIMMÄINEN OSA

1

Jinnie Hewlett seiso i vaivaistalon lajitteluhuoneen pitkän pöydän päässä. Tätä nimenomaista huonetta nimitettiin ”vainaiden varastoksi” siksi, että sen seinä peittävässä lokeroissa säilytettiin nykyisten ja edesmenneiden asukkien vaatteita ja tavaroita – enimmäkseen edesmenneiden, koska uusien tulijoiden vaatteet useimmiten olivat sellaisessa tilassa, että ne lähestulkoon kävelivät itsestään polttouuniin.

Huoneessa oli erityinen haju, jonka Jinnie määritteli jotenkin pippurimaiseksi, koska se usein sai hänet aivastamaan.

Mikäli koko laitoksessa ylipäättään oli jokin kolkka josta Jinnie piti, se oli tämä huone – ei sen itsensä vuoksi, vaan koska hän usein sai olla siellä kahdestaan neiti Caplinin kanssa.

Neiti Caplin oli ompelijatar, mutta hänellä oli aika ajoin muitakin tehtäviä; esimerkiksi uusien asukkien sisään ottaminen, riisuminen, kylvettäminen ja pukeminen talon tamineisiin. Näissä hommissa, kuten myös ompeluhuoneessa,

hän tarvitsi apuria, ja niin usein kuin vain saattoi, hän valitsi nuoren Jinnie Howlettin.

Nyt neiti Caplin oikaisi Jinnien olkihattua, nykäisi pitkän, harmaan, saappaiden varsiin ulottuvan takin kaulusta ja sanoi hiljaa: ”Paina nyt visusti mieleesi mitä olen sanonut, Jinnie, sillä jos sinut tällä kertaa palautetaan takaisin, joudut olemaan täällä vuosia, ties miten kauan. Ajattele esimerkiksi Phoebea.”

”Niin, Phoebe-parka. Mutta se mitä minä kerroin siitä edellisestä paikasta on totta, neiti Caplin. Vannon sen Jumalan nimeen. Se mies hiipi kopperooni portaikon alle, ja minä huusin ja sitten...”

”Aivan, minä uskon joka sanan. Mutta, kuten olen jo aiemmin neuvonut sinua, jos sellaista tapahtuu uudelleen, sinun pitää jättää ahdistelijaasi jokin merkki: raapia hänen kasvojaan ja kirkua niin kovaa kuin jaksat. No niin, minä siis tunnen sen farmin jonne olet menossa – tai pikemminkin tiedän siitä; en ole nähnyt sitä. Koska se sijaitsee kukkuloilla, se lieene kaikin puolin varsin karu paikka. Sinähän näit sen farmarin. Minusta hän vaikutti melko omituiselta, vaikka eihän ulkomuodon perusteella parane mennä mitään sanomaan. Jotenkin se mies tuntui tyhmältä, mutta poika ei. Joka tapauksessa he ovat miehiä, ja miesten suhteen on aina oltava varuillaan. Ymmärräthän, Jinnie?”

”Ymmärrän, neiti Caplin.”

”Ja sinä tiedät miksi sinut lähetetään sinne: talon emäntä on sairaalloinen eikä pysty huolehtimaan taloustöistä.” Neiti Caplin hymyili. ”No, taloustöistä sinä varmasti selviydyt hyvin, mutta ruoanlaitossa sinulla taitaa olla parantamisen varaa.”

”Teinhän minä edellisessäkin paikassa ruokaa, paistoin pekonia ja keitin puuroa.” Jinnie oli hetken vaiti ja lisäsi sitten

päätään pudistaen: ”En ymmärrä miksi se emäntä valehteli sillä tavalla, vaikka oli aluksi niin ystävällinen, opetti kaikenlaista, tekemään ruokaa ja sen semmoista, ja sitten hän väitti että minä muka...”

”Aivan, aivan.” Neiti Caplin oikaisi uudelleen tytön hattua. ”Unohda koko juttu. Nyt sinun tulee vain muistaa mitä olen kertonut sinulle tädeistäni. Heidän mökkinsä sijaitsee vähän Whitfieldistä eteenpäin. Max näyttää paikan sinulle, koska talo on notkelmassa puiden peitossa eikä näy tielle. Mutta siis, jos jotain ikävää sattuu jälleen, ja pelkää että sinut passitetaan taas takaisin – mutta vain siinä tapauksessa, muista se – yritä jotenkin livahtaa tiehesi ja päästä tätieni tykö, niin he huolehtivat sinusta kunnes minä tulen. Tosin pääsen käymään siellä vain kerran kuussa, vapaapäivänäni, joten saatat joutua piileksimään siellä jonkin aikaa. Kun viime viikolla kerroin tädeilleni, että olet menossa Shalemanin farmille” – neiti Caplin jätti mainitsematta, että tädit olivat kohotelleet kauhistuneina käsiään – ”he toivoivat sinun olevan kyllin vahva työskentelemään siellä. Tietävästi se on kuitenkin vain pikkutila, siellä on enimmäkseen lampaita.”

Hetken kumpikin oli vaiti, sitten Jinnie niiskautti. ”Minun tulee kauhean ikävä teitä, neiti Caplin. Kukaan muu ei ole ollut hyvä minulle.” Jane Caplin tunsi kiusausta rutistaa hentoinen olento syliinsä, sillä joskus hän piti tätä lasta miltei kuin omana tyttärenään, jollaista vaille hän oli jäänyt määräilevän isänsä juonittelujen tähden.

Mutta hän tyytyi vain sulkemaan kaidat kasvot käsiensä väliin ja sanomaan lempeästi: ”Minunkin tulee ikävä sinua, Jinnie. Mutta olemme yhteydessä tätieni välityksellä. Älä kuitenkaan

puhu heistä mitään uudelle isäntäväellesi. On parempi pitää heidät siinä uskossa, ettet tunne sielläpäin ketään.”

Jinnie nyökkäsi, ja samassa huoneen ovi työnnettiin auki. Pitkä luiseva nainen ilmestyi kynnykselle ja ilmoitti koleasti: ”Johtajatar odottaa läkkisepän tyttöä.”

Jinnie tuijotti hetken työpäällikköä ennen kuin kääntyi ja sanoi: ”Hyvästi, neiti Caplin.”

”Hyvästi, Jinnie.”

”Joutuin nyt, tyttö!”

Jinnie pakotti katseena alas kävellessään naisen ohi, sillä eniten koko laitoksessa hän vihasi työpäällikköä, joka siitä päivästä lähtien kun hän seitsemän ikäisenä tuli taloon, oli nimittänyt häntä läkkisepän tytöksi. Jinnie muisti yhä elävästi, kuinka nainen oli määrännyt kaksi asukkaa kantamaan hänen isänsä kärryistä sairastupaan. Ja kun nainen ei antanut Jinnien seurata heitä, hän oli kirkunut ja tapellut vastaan kunnes nainen oli vaientanut hänet läimäyttämällä häntä vasten kasvoja useita kertoja. Ja vaikka köyhäinhoitolautakunta oli myynyt kärryt ja vanhan hevosen sekä kaiken mitä kauppatavaroista oli jäljellä, isälle ei ollut suotu säädyllisiä hautajaisia, vaan hänet oli kuopattu kunnan kustannuksella. Isän tavaroiden myynnistä saadut rahat oli kuulemma tarvittu Jinnien elatuskustannuksiin, kunnes hän pystyisi itse elättämään itsensä. Kaksi vuotta takaperin hänet sitten oli lähetetty hankkimaan itse leipänsä, mutta oli passitettu häpeän leimaamana takaisin.

Työpäällikön seuratessa kannoilla Jinnie käveli pihan poikki pääarakennukseen johtajattaren luo, joka seisoi vaatekappaleilla lastatun pöydän takana. Jinnie niiasi ja jäi odottamaan, mutta johtajatar osoitti sanansa työpäällikölle: ”Laskekaa ne”, hän sanoi osoittaen pöydällä lojuvaa vaatekasaa.

”Kaksi karttuuniyöpaitaa, yksi aluspaita, yksi alushame, yksi puuvillamekko, yksi pari alushousuja, kaksi valkoista esiliinaa, yksi työesiliina, yksi päällyspaita, yksi sukkapari, yhdet työkengät, kuusi terveyssidettä.” Viimeksi mainitussa kohdassa työpäällikkö levitti esiin kuusi karheata kangaskaistaletta, joiden päihin oli kiinnitetty nauhat. Vihoviimeiseksi hän nosti esiin pienen Raamatun.

Vihdoin johtajatar suvaitsi puhua Jinniellekin. ”Sinä olet todella onnekas, kun saat uuden tilaisuuden, ymmärrätkö?”

”Ymmärrän kyllä, ma’am”, Jinnie vastasi.

”Jos sinut jälleen palautetaan, tiedät kai mitä se merkitsee?”

”Tiedän, ma’am.” Vastaus tuli tällä kertaa napakammin, ja naiset vaihtoivat nopean katseen aivan kuin olisivat ällistelleet tämän rasittavan tytönletukan julkeutta, jonka olisi pitänyt polvillaan kiittää johtajatarta tämän armollisuudesta.

Tämän jälkeen työpäällikkö alkoi sulloa vaatteita pieneen juuttikangassäkkiin. Siteisiin ehdittyään hän huomautti:

”Muistakin, että peset nämä sitten joka kuukausi... keität ne.”

Jinnie ei vastannut. Nuo kangaskappaleet herättivät hänessä edelleen kauhua. Se oli jotain mitä tapahtui vanhemmille tytöille, mutta ei ikimaailmassa hänelle... Neiti Caplin oli vakuuttanut, ettei se ollut mitään pahaa tai pelottavaa; luonto vain aloittaisi pitkän ja rasittavan prosessinsa kohti lisääntymistä.

Johtajatar puhui Jinnielle jälleen: ”Vaikka oletkin kaukana, älä unohda että pidän sinua silti silmällä.”

Jinnien mieleen kohosi oitis kuva, kuinka toinen johtajattaren mulkosilmistä venyisi kauas kuopastaan, ja ajatus sai hänet melkein tirskahtamaan.

Sitten juuttisäkki sysättiin hänelle, ja työpäällikkö pyöräytti hänet tylysti ympäri ja tyrkkäsi kohti huoneen perällä olevaa kaksoisovea.

Yksi naisasukeista avasi oven, ja Jinnie miltei hymyili nähdessään kärryt ja Maxin seisomassa hevosen pään vieressä.

Johtajatarkin oli tullut ovelle ja paasasi Jinnielle: ”Saat kiittää onneasi ettet joudu patikoimaan jalan koko matkaa. Jollei Maxin olisi ollut määrä hakea se elikko Whitfieldin kartanosta, sinulla olisi ollut melkoinen taival edessäsi. Joka tapauksessa, sinua ollaan siellä vastassa. Max tietää kaiken. No, alahan laputtaa jo siitä!”

Suuri miehenköriläs lähestyi Jinnietä, otti nyytin häneltä ja heitti sen kärryihin. Sitten hän tarttui tyttöä kainaloiden alta, heilautti tämän penkille ja virkkamatta naisille sanaakaan loikkasi ruhoonsa nähden varsin ketterästi kuskipukille. Sitten hän maiskautti suutaan, ja hevonen nytkäytti kärryt liikkeelle. Ja niin Jinnie Howlett ajoi vaivaistalon pääportista ulos.

Jinnie ei vähään aikaan virkkanut mitään vieressään istuvalle miehelle; katseli vain ympärilleen. Hän oli vihdoinkin ulkona, avaran taivaan alla. Hän oli vapaa jälleen! ”Oi rakas Jumala”, hän rukoili, ”älä anna minun enää koskaan joutua takaisin, ole niin kiltti!”

Mies katseli Jinnietä, ja hymy levisi hänen leveille, latuskaisille kasvoilleen. Hänen etäällä toisistaan olevat silmänsä olivat nyt epämääräisen väriset, vaikka ne joskus hänen suuttuessaan näyttivätkin lähes mustilta. Nenä oli suuri ja sieraimet leveät. Vain suu täyteläisine huulineen näytti normaalilta. Ja vaikka miehen puhe oli katkonaista ja änkyttävää, se oli aina tarkoituksenmukaista. ”Hyvä!” Sana kajahti soinnukkaana syvältä miehen leveästä rinnasta.

”Niin, eikö olekin, Max?” Jinnie vastasi innoissaan. ”Tiedätkö sinä mihin minä olen menossa?” Jinnien ei tarvinnut puhua hitaasti saadakseen miehen ymmärtämään, ja Max nyökäytti päätään sanoen: ”Ku-kukkuloille, Yl-yläfarmille.” Hän irrotti toisen kätensä ohjaksista ja ilmentääkseen farmin kokoa piti etusormeaan ja peukaloaan parin sentin päässä toisistaan ja selitti. ”Pieni.”

Jinnie katsoi suoraan eteensä ja puheli kuin itsekseen: ”Toivon että pidän siitä... ja että ne ihmiset pitävät minusta, ja... ettei tule mitään harmia.”

Mies taputti Jinnien olkapäätä. ”J-j-jotain sinulle. S-s-säästin”, hän änkytti ja lisäsi kättään huiskauttaen: ”M-myöhemmin.”

”Tarkoitatko, että kerrot myöhemmin?” Jinnie kysäisi nopeasti.

”Jep.”

Toisinaan Jinniestä tuntui, että hän pystyi lukemaan Maxin ajatuksia, niin selvästi hän tämän ontuvaa puhetta ymmärsi.

Max oli ainoa mies, jolle Jinnien oli koskaan annettu puhua. Itse asiassa Max oli ainoa mies, jonka ylimalkaan annettiin liikkua naisten asuintilojen liepeillä. Ilmeisesti siksi, että häntä pidettiin harmittomana. Max oli syntynyt vaivaistalossa, ja Jinnie oli kuullut hänen merkillisen tarinansa vanhalta Aggie McMahonilta.

Joskus kolmisenkymmentä vuotta sitten taloon oli tuotu raivohullussa tilassa oleva nainen, joka oli täytynyt panna pakkopaitaan ennen eristyshuoneeseen heittämistä. Pelkkä tuon huoneen ajatteleva puistatti Jinnietä, sillä hän oli kerran itsekin ollut siellä – nimittäin isän hautaamista seuranneena päivänä. Joka tapauksessa, nainen oli jouduttu kiskomaan pian ulos huoneesta, koska hän oli viimeisillään raskaana. Max oli

ollut valtavan kokoinen vauva, Aggie kertoi. Melkein kuin puolivuotias jo syntyessään. Siksi kaiketi hänestä sellainen köriläs oli kehkeytynytkin. Kun tuli aika kastaa lapsi, nainen oli palautunut jossain määrin järkiinsä, vaikka jollain tavalla vinksautanut hänen edelleenkin täytyi olla, sillä hän oli vaatinut että pojan nimeksi oli pantava Maximilian, koska tämä muka oli Rooman keisarin jälkeläinen. Aggie oli kertonut, ettei naisen henkilöllisyyttä tai sitä mistä hän tuli saatu koskaan selville, mutta että hänen vaatteensa olivat erittäin korkealaatuiset, alusvaatteita myöten. Mutta nainen kuoli lapsen ollessa kymmenen vuorokauden ikäinen, ja hänet haudattiin, kuten niin moni muukin, köyhäin hautaan. Max kasvoi nopeasti, ja häntä luultiin vajaamieliseksi. Mutta kun hänet viisivuotiaana pantiin karjapihaan töihin, yllättäen huomattiin että hän osaa laskea. Tämä selvisi, kun hän kerran huomautti että kanoista kymmenen muni huonosti. Hän oli laskenut vajeen sormillaan. Tilanhoitaja oli kertonut pastorille – jonka viikoittaiset vierailut tähtäsivät pääasiallisesti jumalanpelon juurruttamiseen näihin kurjiin seurakuntalaisiin – tästä kömpelöstä lapsesta, jossa täytyi olla jokin älynpilkahdus koska hän kerran osasi laskea, vaikkei kukaan tiettävästi ollut opettanut häntä. Pastori oli kiinnostunut pojasta ja oli ottanut tavakseen pyhäkoulun jälkeen opettaa kirjainten tunnistamista Maxille, jonka kyky muistaa ne hyväksyttiin lopulta todisteeksi siitä, ettei poika voinut olla tyystin vähämielinen. Tosin neiti Caplin oli jo aikaa sitten huomannut, ettei Max ollut ensinkään vähämielinen. Jinnie puolestaan oli aina pitänyt Maxia täysin normaalina miehenä, jolla vain sattui olemaan puhevika. Ja hän oli tajunnut jo pitkään, että neiti Caplinin lisäksi tuossa synkässä, työnraskauttamassa paikassa oli vain yksi henkilö jota hän rakasti: Max. Max oli

tavallaan vallannut Jinnien kuolleen isän paikan, hänellä oli jopa samanlainen lämmin luonteenlaatu. Silti Jinnie oli kuullut tapauksesta, jossa Max oli raivostunut silmittömästi ja käynyt jopa väkivaltaiseksi. Yksi talon koirista oli näet kiintynyt Maxiin, ja kun tämä kerran huomasi erään – tosiaan mielenvikaisen – asukin potkivan koiraparkaa raivokkaasti, Max oli likimain kuristanut miehen ja paiskannut tämän sitten päin seinää, mistä hyvästä Max oli teljetty eristyshuoneeseen, ja hänen mielentilansa oli asetettu uudelleen kyseenalaiseksi. Vain se seikka, että Maxista oli niin paljon apua tilanhoitajalle, oli pelastanut hänet joutumasta kaikkein alhaisimpiin hommiin, kuten kiviä hakkaamaan tai hoitamaan tunkiota.

Noin parin tunnin ajomatkan jälkeen he ylittivät Haydonin sillan ja kääntyivät tielle, joka kulki Langleyyn läpi ja vanhan sulaton ohi. Kun he tulivat patoa vastapäätä olevan viheriön kohdalle, Max pysäytti hevosen ja kysäisi: ”L-levätäänkö vähäsen?”

”Levätään vain, Max. Oi kuinka ihana paikka!” Jinnie osoitti auringossa kimaltelevaa vettä. ”En ole koskaan nähnyt mitään näin kaunista.”

Hevosen alkaessa näykkiä tienvarren mehevää ruohoa Jinnie hypähti alas kärryiltä ja hieroi kämmeniään nurmea vasten. ”Ihanaa! Suloista!” hän huudahteli.

Max seisoj kotvan aikaa katsellen lammen poikki ennen kuin laskeutui hitaasti Jinnien viereen nurmikolle. ”J-jotakin s-s-sinulle...”, hän sammalsi.

”Minulleko?”

Max nyökkäsi syvään, työnsi kätensä takkinsa sisään, veti esiin pienen pussukan ja hieroen sitä käsissään änkytti: ”P-pitkä aika... n-nahka j-jäykkää.”

”Se on ollut sinulla pitkän aikaa, niinkö? Mitä siinä on?”

”Tämä ei m-minun... S-sinun”, Max selitti ja sysäsi pussin Jinnielle.

”Mitä ihmettä siinä on?” Jinnie tunnusteli nahkapussukkaa.

Max ojensi kätensä ja veti hitaasti pussista veitsen, haarukan ja lusikan. Niiden kädensijat olivat luuta, joskin ne olivat haalistuneet ja veitsi oli hieman ruostunut.

”I-isäsi...”

”Ovatko nämä kuuluneet minun isälleni?”

Max nyökytteli päätään.

”Mutta kuinka? Miksi?”

”V-vaatteet po-poltettiin, vyö ja k-kaikki. Mutta tämä... syvällä v-vuorin s-sisällä.”

Hitaasti Jinnie käänsi katseensa pussista ja tuijotti lammen yli, ja oli näkevinään sen keskellä isänsä istumassa ja pyyhkimässä hymyillen veistä ja haarukkaa ja Jinnien lusikkaa aterian jäljiltä. Jinnie näki isän hankaavan niitä hankaamasta päästyä, kunnes ne kiilsivät, ja sujauttavan ne sitten takaisin pussiin.

Äkkiä Jinnie käännähti polvillaan Maxiin päin ja sanoi ääni särähtäen: ”Minä... minä muistan kun söimme näillä. Isä veitsellä ja haarukalla ja minä lusikalla... Niin, niin juuri! Mutta olin kokonaan unohtanut nämä.” Jinnie vaikenä hetkeksi ennen kuin jatkoi: ”Tietääkö kukaan, että olet säilyttänyt nämä?”

Max ravisti nopeasti päätään. ”Ei... ei. Piilossa. Kolo... kakattilahuoneessa.”

”Ai jaa, sinä kätkit ne kattilahuoneeseen, tiilien alle, niinkö?”

Max virnisti ja toisti: ”T-tiilien alle... n-niin. Irti.” Hän näytti kuinka veti tiilen irti.

Eletään 1870-lukua. Nuori Jinnie Howlett elää kurjaa elämää köyhäintalossa. Hän ei voi uskoa onneaan, kun hänelle tarjotaan pienen paikkaa lammasfarmilta. Pian kaunis Jinnie saa huomiota yllättävältä taholta.

”Jinnie, läkkisepän tytär” on Catherine Cooksonin vuonna 1994 julkaistu romaani. Romanttisessa teoksessa käsitellään myös englantilaista luokkayhteiskuntaa, kuten monissa muissakin Cooksonin romaaneissa.

Catherine Cookson (1906–1998) oli englantilainen kirjailija. Hän julkaisi uransa aikana miltei sata romaania. Hänen ensimmäinen romaaninsa ”Katie – kaidan tien kulkija” julkaistiin vuonna 1950. Cooksonin romanttisia kirjoja on myyty yli 100 miljoonaa kappaletta. Kirjoja on käännetty yli 20 kielelle.

Cooksonilla itsellään oli työläistausta. Hänen historiallisissa rakkausromaaneissaan ei kuvata ylhäisöä, vaan sankarittarilla on yleensä vaatimaton tausta. Hahmot kuitenkin taistelevat paremman elämän puolesta.